

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 975) [www. economy.nayka.com.ua](http://www.economy.nayka.com.ua) | № 4, 2020 | 30.04.2020 р.

DOI: [10.32702/2307-2105-2020.4.93](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.4.93)

УДК 658.15:005.21

*М. І. Колосінська,
к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
ORCID ID: 0000-0003-1544-1100*

*С. В. Бойда,
к. е. н., асистент кафедри обліку і оподаткування,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
ORCID ID: 0000-0002-5892-0104*

*О. О. Семенко,
магістрант кафедри обліку і оподаткування,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
ORCID ID: 0000-0002-7652-0673*

ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА З МЕТОЮ УДОСКОНАЛЕННЯ ЙОГО ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ

*M. Kolosinska
PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation,
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University*

*S. Boyda
PhD in Economics, Assistant of the Department of Accounting and Taxation,
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University*

*O. Semenko
Master of the Department of Accounting and Taxation,
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University*

ESTIMATION OF THE FINANCIAL STATUS OF THE ENTERPRISE TO IMPROVE ITS FINANCIAL STRATEGY

Метою написання статті було дослідження методичних аспектів аналізу фінансового стану підприємства та формування на їхній основі обґрунтованих висновків з метою удосконалення його фінансової стратегії. У статті висвітлена сутність фінансового стану підприємства, наведені основні показники оцінки фінансового стану на прикладі Чернівецького міського комунального виробничого тресту зеленого господарства та протизсувних робіт (Тресту) за 2016-2018 рр. Наукова новизна статті полягає в удосконаленні існуючої моделі аналізу фінансового стану на прикладі досліджуваного підприємства з метою використання даної моделі для аналізу фінансового стану інших підприємств. Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що застосування удосконаленої методики в аналітичній практиці підприємств дозволить значно скоротити обсяги розрахунків та підвищити якість прийнятих управлінських рішень на підприємстві. Застосування запропонованої діяльнісно-результативної матриці із удосконалення

елементів фінансової стратегії Тресту призведе до того, що показники фінансової діяльності підприємства у наступному звітному періоді суттєво покращаться та унеможливають виникнення кризових явищ.

Systematic and qualified financial analysis serves as an effective method to prevent the crisis in any business entity, and so in case of its occurrence, timely elimination of negative consequences. Financial analysis helps not only find out what the economic problems of the debtor are, but also develop and implement measures in advance to prevent financial losses. The purpose of this article was to investigate the methodological aspects of analyzing the financial condition of an enterprise and to formulate sound conclusions based on them in order to improve its financial strategy. To ensure the achievement of this goal, the following methods were used in the article: grouping and comparing performance in the implementation of horizontal and vertical analysis, calculation of deviations from year to year; methods of analysis coefficients; method is a generalization of the results. The article describes the essence of the financial state of the enterprise, presents the main indicators of the assessment of the financial condition on the example of Chernivtsi municipal communal production trest of green economy and landslide works for 2016-2018. Suggestions for improvement of the financial strategy of the studied enterprise are given on the basis of the conducted analysis of the financial state of the enterprise and the expected economic effect from them in the form of activity-efficient matrix for improvement of the financial strategy. Scientific novelty of the article is to improve the existing model of financial analysis company Chernivtsi municipal communal production trest of green economy and landslide works, which can be used for other enterprises. The practical significance of the obtained results is that the application of the improved methodology in the analytical practice of enterprises will significantly reduce the volume of calculations and improve the quality of management decisions made at the enterprise. The implementation of the proposed matrix to improve the elements of the financial strategy of the investigated enterprise will lead to the fact that the financial performance of the enterprise in the next reporting period will significantly improve and prevent the emergence of crisis phenomena.

Ключові слова: фінансовий стан підприємства; фінансова стратегія підприємства; фінансова звітність; коефіцієнт; ліквідність; платоспроможність.

Keywords: financial state of enterprise; enterprise financial strategy; financial reporting; coefficient; liquidity; solvency.

Постановка проблеми в загальному вигляді та зв'язок із найважливішими науковими чи практичними завданнями. Постійні зміни ринкового середовища, обмеженість фінансових ресурсів, мінливість політичного середовища вимагають від сучасних підприємств швидкого адаптування до змін на основі прийняття оптимальних рішень виходячи зі своїх можливостей та резервів. Трансформаційні процеси, що відбуваються на вітчизняних підприємствах нерозривно пов'язані з управлінням фінансами. Пошук ефективних джерел фінансування, вигідних інвестиційних рішень, аналіз власного капіталу, грошових потоків, грамотний моніторинг дебіторської та кредиторської заборгованості виступають одними із ключових аспектів діяльності сучасних підприємств. Саме тому, сьогодні все частіше вітчизняними підприємствами застосовується методика стратегічного фінансового менеджменту. Виходячи з цього, запитання щодо формування оптимальної фінансової стратегії, як інструмента забезпечення фінансової стійкості підприємства, яка б враховувала вплив ендогенних та екзогенних змінних та була б здатною попередити кризові явища на підприємстві набуває особливої актуальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню значення та особливостей оцінювання фінансового стану на підприємстві та побудови на його основі фінансової стратегії присвячено ряд праць таких вітчизняних і зарубіжних вчених, як: Бутинця Ф.Ф., Квасова О.П. [4], Карпенко Г.В.[2], Лахтіонової Л.А., Рудика В.І. [5], Петренко В.С. [4], Савицької Г.В., Тігова Т.М. [6], та інші. Однак, незважаючи на велику кількість публікацій з питань оцінки фінансового стану підприємств, не існує єдиного підходу щодо формування основних показників оцінки фінансового стану, методики їх обчислення та інтерпретації оцінювальних параметрів, які впливають на специфічні особливості побудови фінансової стратегії підприємства.

Постановка завдання. Метою написання статті є дослідження методичних аспектів аналізу фінансового стану підприємства та формування на їхній основі обґрунтованих висновків з метою удосконалення його фінансової стратегії.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Оцінка фінансового стану підприємства являється складним, комплексним процесом, який має на меті детальне вивчення великої кількості інтегрованих показників. Розрахунок, порівняння результатів з базовими значеннями та аналіз показників дасть змогу визначити ступінь ефективності роботи підприємства, компетентність керівного складу, а також допоможе зорієнтуватись в плануванні подальшої стратегії та тактики на перспективу. У найконцентрованішому вигляді «фінансовий стан підприємства можна визначити як міру забезпеченості підприємства необхідними фінансовими ресурсами і ступень раціональності їх розміщення для здійснення ефективності господарської діяльності та своєчасного проведення грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями» [3].

Таким чином, фінансовий стан можна визначити як економічну категорію, що визначає стан власного та залученого капіталу в процесі його використання, і здатність суб'єкта господарювання до саморозвитку на фіксований момент часу. Для висвітлення методичних аспектів аналізу фінансового стану підприємства нами використовувались дані фінансової звітності Чернівецького міського комунального виробничого тресту зеленого господарства та протизсувних робіт (ПЗР) за 2016-2018 рр. Оцінка фінансового стану Чернівецького міського комунального виробничого тресту зеленого господарства та ПЗР (Зелентрест; Трест) здійснюється з метою визначення слабких місць у фінансовій стратегії та пошуку резервів зростання прибутку, рентабельності та платоспроможності. Даний процес базується на розрахунках системи фінансово-економічних показників, що характеризують господарсько-фінансове становище функціонуючих підприємств [1].

В цілому, кількість показників та коефіцієнтів є великою, але не кожний з них підійде до досліджуваного підприємства, тому слід фахового підходити до даного процесу. Ми обрали ряд показників, що, на нашу думку, зможуть дати реальну оцінку фінансового стану Чернівецького міського комунального виробничого тресту зеленого господарства та ПЗР: поточної платоспроможності, або ліквідності; фінансової стійкості; ділової активності; визначення рівня прибутковості та проведена оцінка можливості настання банкрутства.

Маємо на меті розрахувати наведені показники за даними фінансової звітності Чернівецького міського комунального виробничого тресту зеленого господарства та ПЗР за 2016-2018 роки.

«Ліквідність підприємства – це його здатність швидко продати активи й одержати гроші для оплати своїх зобов'язань. Ліквідність підприємства характеризується співвідношенням величини його високоліквідних активів (грошові кошти та їх еквіваленти, ринкові цінні папери, дебіторська заборгованість) і короткострокової заборгованості» [7, с.51]. На основі проведених розрахунків автором роботи Таблиця 1 наводить дані розрахунків показників ліквідності.

Таблиця 1.
Показники ліквідності Тресту зеленого господарства та ПЗР у 2016-2018рр.

Показники	Методика розрахунку	2016 рік	2017 рік	2018 рік	Абсолютне відхилення 2018-2016 рр.
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Грошові кошти/ Поточні зобов'язання	0,27	0,17	0,26	-0,01
Коефіцієнт швидкої ліквідності	(Оборотні активи-товарно-матеріальні запаси)/ Поточні зобов'язання	0,71	0,59	0,77	0,06
Коефіцієнт загальної ліквідності	Оборотні активи/Поточні зобов'язання	1,1	0,97	1,24	0,14
Власний оборотний капітал	Власний капітал-Необоротні активи	-994	-1 883	-1 128	-134
Маневреність власних оборотних коштів	Власний оборотний капітал/Власний капітал	-0,06	-0,13	-0,08	-0,02

Вивчивши та проаналізувавши обрані в таблиці 1 дані, зробимо наступні висновки:

1. Коефіцієнт абсолютної ліквідності, що має нормативно визначні значення 0,2-0,25, для Зелентресту варіюється близько норми. Різке зменшення показника у 2017 році (з 0,27 у 2016 році до 0,17 у 2017 році) було викликане скороченням власних грошових коштів готівкою та на рахунках у банку та збільшенням поточних зобов'язань (майже на 25 %). Показник покращився у 2018 році, коли частка грошових коштів та їх еквівалентів у оборотних активах зростає: з 0,17 у 2017 році до 0,26 у 2018 році. Близьке значення до норм говорить про ефективне керівництво, тобто відсутність зайвих коштів, які простоюють, та відсутність недостачі, що негативно впливало б на фінансовий стан підприємства.

2. Коефіцієнт швидкої ліквідності, який визначається відношенням високоліквідних активів підприємства до його поточних зобов'язань, має коливатись в межах 0,6-1, що свідчить про ефективне управління діяльністю підприємства. Зелентрест мав значення даного показника 0,71 у 2016 році, що свідчило про правильну політику фінансового управління, але його скорочення у 2017 році до 0,59 викликало незначні зауваження. Не стільки низьке значення показника, як його скорочення на 0,12 пунктів. У 2018 році показник

зріс до 0,77, що визначає низький фінансовий ризик та можливість покриття поточних зобов'язань та здійснення усіх розрахунків з контрагентами

3. Коефіцієнт загальної ліквідності, що характеризує відношення оборотних активів підприємства до його поточних зобов'язань, має нормативне значення більше 1. Таке значення визначає можливість покриття усіх поточних зобов'язань за рахунок реалізації наявних оборотних активів. Коли їх вистачає, то підприємство може сміливо здійснювати свою діяльність, без загрози фінансовому стану, що є запорукою стабільності для контрагентів. У 2016 році для Зелентресту даний показник становив 1,1, та у 2017 році трохи знизився до 0,97, але це сприяло його зростанню на 0,27 пунктів – до 1,24 у 2018 році.

4. Маневреність власних оборотних коштів підприємства має нормативне значення 0,5, що визначає ступінь можливості використання власних оборотних коштів для поточної та оперативної потреби. При розрахунках для Зелентресту даного показника, було визначено негативне значення власного оборотного капіталу, тобто його відсутність, а саме нестача власного капіталу для покриття необоротних активів, що визначає залучення коштів не тільки для покриття нестачі в купівлі обладнання, а й повне оперативне функціонування за рахунок залученого капіталу. Значення коефіцієнта є від'ємне, але спостерігається тенденція до його зменшення та наближення до 0, що може в подальшому сприяти покращенню фінансового стану в цьому елементі.

Щодо показників фінансової стійкості та показників оцінки структури джерел формування капіталу, то їх методики розрахунків та значення наведені у таблиці 2. Вони відображають залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування.

Таблиця 2.

**Показники фінансової стійкості та показники оцінки структури джерел формування капіталу
Тресту зеленого господарства та ПЗР у 2016-2018рр.**

Показники	Формула	2016 рік	2017 рік	2018 рік	Відхилення 2018-2016 рр.
Коефіцієнт фінансової незалежності	Власний капітал / Баланс	0,83	0,76	0,74	-0,09
Коефіцієнт фінансової залежності	Баланс / Власний капітал	1,21	1,31	1,36	0,15
Коефіцієнт фінансової стабільності	Власний капітал / Позиковий капітал	4,73	3,24	2,81	-1,92
Коефіцієнт фінансового ризику	Позиковий капітал / Власний капітал	0,21	0,31	0,36	0,15
Коефіцієнт заборгованості	Позикові кошти / Активи	0,17	0,24	0,26	0,09
Коефіцієнт структури довгострокових вкладів	Довгострокові зобов'язання / Необоротні активи	0	0	0	-
Показник фінансового левериджу	(Баланс – Власний капітал) / Власний капітал	0,21	0,31	0,36	0,15
Коефіцієнт мобільності	Оборотні активи / Необоротні активи	0,14	0,16	0,25	0,11

1. Коефіцієнт фінансової незалежності, що характеризує вартість майна підприємства профінансованого за рахунок власного капіталу власників, нормативно встановлений на значенні 0,5. Що стосується Зелентресту, то на кінець 2016 року його значення становило 83 % майна, на кінець 2017 року 0,76, та на кінець 2018 року – 0,74. Можна підсумувати, що досліджуваному підприємству вистачає майна, вкладеного власниками, для погашення зобов'язань, що виникають в процесі функціонування. Крім того, варто зазначити, що виходячи з даного показника, у керівництва підприємства ще є можливість залучати ресурси без загрози для підприємства та для покращення ефективності функціонування.

2. Розрахунок коефіцієнту фінансової залежності засвідчує, що Зелентрест є незалежним від кредиторів, не дивлячись на те, що даний показник за досліджуваний період збільшився, тобто зросла частка позикових коштів у фінансуванні підприємства: 1,21 у 2016 році, 1,31 у 2017 році, 1,36 у 2018 році.

3. Коефіцієнт фінансової стабільності, нормативне значення якого встановлено на рівні більше 0,8, відображає величину залучених ресурсів на одну власну гривню. Критичне значення показника встановлено на рівні 1, що далеко від рівню Зелентресту, однак, визначена тенденція по скороченню відхилення говорить про покращення стану вже у найближчий період: 4,73 у 2016 році, 3,24 у 2017 році, 2,81 у 2018 році. Специфіка функціонування комунального підприємства вказує на необхідність у окремих випадках залучати поточні зобов'язання для продовження виконання взятих на себе зобов'язань.

4. Коефіцієнт заборгованості дозволяє вирахувати частку активів, що покриваються за рахунок довгострокових та короткострокових позикових коштів. Нормативне значення його становить 0,4-0,6, та являється нормою для сучасного ринку. Зелентрест наближається до даного значення, що свідчить про збільшення частки залучених ресурсів: 0,17 у 2016 році, 0,24 у 2017 році, 0,26 у 2018 році.

Показники ділової активності підприємства також визначають ступінь його фінансової стійкості. Дані показники визначають ефективність в напрямку розширення ринків збуту продукції, також діяльності щодо підтримання ділової репутації підприємства, тощо (табл.3.).

Таблиця 3.
Показники ділової активності Зелентрест у 2016-2018рр.

Показники	Формула	2017 рік	2018 рік	Відхилення
Оборотність дебіторської заборгованості	Виручка від реалізації / Середньорічна вартість дебіторської заборгованості	117,0	92,3	-24,7
Оборотність кредиторської заборгованості	Собівартість реалізованої продукції / Середньорічна вартість кредиторської заборгованості	8,9	7,3	-1,6
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	Собівартість реалізованої продукції / Середня вартість матеріальних запасів	4,2	3,7	-0,5
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	Чиста виручка від реалізації / Середня величина власного капіталу	0,14	0,18	0,04
Термін одного обороту дебіторської заборгованості, дні	360 / Оборотність дебіторської заборгованості	3,08	3,9	0,82
Термін одного обороту кредиторської заборгованості, дні	360 / Оборотність кредиторської заборгованості	40,44	49,32	8,88
Термін одного обороту матеріальних запасів, дні	360 / Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	85,71	97,3	11,59
Термін одного обороту власного капіталу, дні	360 / Коефіцієнт оборотності власного капіталу	2 571,4	2 000	-571,4

Отже, розглянемо детальніше результати проведених розрахунків:

- дебіторська заборгованість Зелентресту у 2017 році здійснює 117 оборотів, що становить тривалість близько 3 днів, та 92,3 обороти у 2018 році, тривалість одного обороту зростає до 4 днів. Зростання даного показника негативно впливає на ділову активність підприємства, хоча не є критичним, оскільки відображає терміни отримання та погашення дебіторами своїх зобов'язань;

- кредиторська заборгованість зменшує кількість оборотів в одному році, становить 8,9 оборотів у 2017 році та 7,3 у 2018 році. Даний показник показує скільки разів підприємство може використати залучені кредитні ресурси, від моменту їх залучення, до моменту їх погашення. Тривалість використання кредитних коштів зростає з 40 до 49 днів;

- коефіцієнт оборотності матеріальних запасів теж зазнає зменшення: від 4,2 у 2017 році до 3,7 оборотів у 2018 році. Зменшення даного показника та збільшення періоду обертання матеріальних запасів може бути викликано специфікою діяльності Зелентресту, що може збільшувати кількість насаджень для реалізації, термін дозрівання який довший. Таким чином, тривалість одного обороту матеріальних запасів розтягується на 1 квартал (97 днів);

- коефіцієнт оборотності власного капіталу Зелентресту зростає, з 0,14 у 2017 році до 0,18 на кінець 2018 року. Дана тенденція є позитивною, оскільки визначає скорочення тривалості одного обороту залученого власного капіталу: з 2571 дня, до 2000 днів.

Збільшення оборотності власного капіталу Зелентресту відображає підвищення ефективності його використання, що дозволяє вивільнити частину капіталу або для потреб виробничих процесів (абсолютне вивільнення), або для додаткового виробництва продукції (відносно вивільнення).

Тресту зеленого господарства та ПЗР необхідно зосередити увагу на підвищення ефективності використання власного та позичкового капіталу, що дасть можливість покращити фінансовий стан. Результатом прискорення обороту є вивільнення матеріальних елементів оборотних коштів, зменшення потреби в запасах сировини, матеріальних запасах, палива, тощо, таким чином вивільняються грошові кошти, вкладені в запаси. Вивільнені грошові кошти акумулюються на розрахунковому рахунку Зелентресту, в результаті чого покращується фінансовий стан, його платоспроможність.

Аналізу прибутковості Зелентресту ґрунтується на комплексі показників, які показують ефективність використання залучених підприємством ресурсів (Таблиця 4).

Таблиця 4.
Аналіз прибутковості Тресту зеленого господарства та ПЗР у 2016-2018рр.

Показники	Методика розрахунку	2017 рік	2018 рік	Відхилення
Рентабельність активів, %	Чистий прибуток / Середньорічна вартість активів * 100	1,9	2,0	0,1
Рентабельність власного капіталу	Чистий прибуток / Середньорічна вартість власного капіталу * 100	2,4	2,7	0,3
Фондовіддача	Чиста виручка / Середньорічна вартість основних засобів	0,17	0,15	-0,02
Період окупності власного капіталу	Середньорічна вартість власного капіталу / Чистий прибуток	41,7	37,4	-4,3

Отже, проаналізувавши показники, можна сказати, що рентабельність активів зросла у 2018 році порівняно з 2017 роком на 0,1 % – до рівня 2 %; рентабельність власного капіталу зросла у 2018 році порівняно з 2017 роком на 0,3 % – до рівня 2,7 %; фондовіддача скоротилась незначно, і даний показник становив 0,15 у 2018 році; період окупності власного капіталу скоротився – на 4,3 (до 37,4 у 2018 році).

З метою оцінки ризику настання кризи доцільно провести аналіз ризику настання банкрутства. Хоча сам факт банкрутства суб'єктів господарювання властивий ринковій економіці, однак на наше переконання повинен бути предметом постійного аналізу зі сторони управлінських структур всіх підприємств з метою впровадження системи запобіжних заходів або стабілізації таких ситуацій. Найбільш доцільною для застосування для українських реалій є модель діагностування банкрутства О.О. Терещенка [6], яка визначається за формулою: $Z_{\text{тер.}} = 1,5 \cdot X_1 + 0,08 \cdot X_2 + 10 \cdot X_3 + 5 \cdot X_4 + 0,3 \cdot X_5 + 0,1 \cdot X_6$. Оцінка банкрутства Тресту зеленого господарства та ПЗР за даною моделлю представлена у Таблиці 5.

Таблиця 5.
Оцінка банкрутства Тресту зеленого господарства та ПЗР за моделлю Терещенко О. за 2016-2018 рр.

Алгоритм розрахунку змінного фактора	2016	2017	2018
$x_1 = (\text{ф. 2 к. 2350 або 2355}) / (\text{ф. 1 к. 1595} + 1695)$;	0,07	0,08	0,078
$x_2 = (\text{ф. 1 к. 1300}) / (\text{ф. 1 к. 1595} + 1695)$;	5,73	4,24	3,812
$x_3 = (\text{ф. 2 к. 2350 або 2355}) / (\text{ф. к. 1300})$;	0,012	0,02	0,028
$x_4 = (\text{ф. 2 к. 2350 або 2355}) / (\text{ф. 2 к. 2000})$;	0,03	0,042	0,038
$x_5 = (\text{ф. 1 від 1101 до 1104}) / (\text{ф. 2 к. 2000})$;	0,17	0,2	0,227
$x_6 = (\text{ф. 2 к. 2000}) / (\text{ф. 1 к. 1300})$	0,4	0,448	0,541
$Z_{\text{тер.}} =$	0,93	1	1,01

Одержані значення показника Z можна інтерпретувати наступним чином:

- якщо, $Z > 2$, то підприємство є фінансово стійким та банкрутство йому не загрожує;
- якщо, $1 < Z < 2$, то у підприємства порушено фінансову рівновагу (фінансову стійкість), однак банкрутство йому не загрожує за умови переходу на антикризове управління;
- якщо, $0 < Z < 1$, то підприємству загрожує банкрутство, якщо воно не здійснить санаційних заходів;
- якщо, $Z < 0$ – підприємство є напівбанкрутом.

Отже, ґрунтуючися на результатах аналізу на основі моделі О. Терещенка відслідковуємо, що ситуація на підприємстві за останні три роки має тенденцію до покращення, що корелюється з оцінкою фінансового стану. Таким чином констатуємо, що підприємству не загрожує банкрутство за умови здійснення антикризового управління, ключовим елементом якого являється розробка адекватної фінансової стратегії.

Підводячи підсумки відзначаємо, що збережена тенденція усіх показників є позитивною для Зелентресту та визначає ефективне керівництво управлінського апарату. Узагальнені пропозиції щодо вдосконалення фінансової стратегії Тресту на основі проведеного аналізу фінансового стану підприємства та очікуваний економічний ефект від них відображені на рисунку 1 у вигляді діяльнісно-результативної матриці із удосконалення фінансової стратегії.

Заходи	Результати (ефект)
Ціль: збільшення обсягу виконуваних робіт	
1. Розширення ринків збуту через: - розширення переліку видів діяльності, запропонованих у роботі; - пошук нових клієнтів.	- збільшення доходу від реалізації та чистого прибутку; - формування позитивного відношення і підтримка лояльності до підприємства.
Ціль: зниження собівартості товарів/ послуг	
1. Механізація та автоматизація ручної праці;	- підвищення продуктивності праці; - зниження собівартості і підвищення якості продукції; - скорочення циклу виробництва продукції.
2. Використання спеціалізованої техніки	- підвищення продуктивності праці співробітників.
3. Застосування прогресивних форм оплати праці (заробітну плату корелювати з кількістю, якістю праці та результатом виконаної роботи, причому цей зв'язок має бути очевидним для всіх)	- зростання продуктивності праці
4. Раціональне використання матеріальних ресурсів і зниження матеріаломісткості продукції на основі економічно обгрунтованого вибору матеріальних ресурсів та підвищення коефіцієнта їхнього використання	- збільшенню випуску готової продукції при незмінних розмірах задіяних капіталу; - заощадження живої праці в поточному виробничому циклі, а також зростання суспільної продуктивності праці.
Ціль: підвищення ринкової вартості підприємства	
1. Комп'ютеризація системи управління (аналіз, планування, контроль тощо) та інвестування в інформаційні технології. До прикладу, автоматична система нагадувань про заборгованість.	- збільшення внутрішнього гудвілу; - зниження відсотку несвоєчасної сплати за послуги; - зростання ринкової вартості та цінності підприємства.
Ціль: оновлення основних засобів	
1. Використання оренди, лізингу основних засобів	- збільшення кількості нових основних засобів

Рис. 1. Діяльнісно-результативна матриця із удосконалення фінансової стратегії Тресту

Висновки із зазначених проблем і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. На основі проведеної оцінки фінансового стану Тресту запропоновано діяльнісно-результативна матриця із удосконалення елементів фінансової стратегії Тресту. Таким чином, врахування даних пропозицій призведе до того, що показники фінансової діяльності підприємства у наступному звітному періоді суттєво покращаться та унеможливлять виникнення кризових явищ. Наступним кроком для забезпечення стійкого фінансового стану підприємства повинна стати зміна калькуляції витрат з внесенням процента плати за інвестиціями (при розподілі прибутку тощо), скорочення матеріальних запасів на складах підприємства за рахунок зменшення наднормативних запасів сировини, матеріалів, інструменту та комплексне використання вторинної сировини та відходів. Окрім цього, доцільно розглянути можливість переведення керівництва окремих підрозділів на спрощену систему обліку та звітності через систему внутрішнього госпрозрахунку з метою зниження оподаткування за умови уникнення зростання податкових ризиків.

У подальшому доцільно здійснити дослідження світового досвіду фінансового забезпечення підприємств комунальної сфери.

Список літератури.

1. Зятковський І.В., Зятковська Л.І., Романів М. В. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посібник. Чернівці: ЗУЕПУ, вид-во «Золоті литаври», 2007. 274 с.
2. Карпенко Г. В. Шляхи удосконалення фінансового стану підприємства. Економіка держави. 2010. №1. С. 61-62.
3. Костирко Л.А. Діагностика фінансової рівноваги господарюючого суб'єкта: оцінка підходів, методи, моделі, вибір рішення. Часопис економічних реформ. 2011. № 3. С. 43-57.
4. Петренко В.С., Квасова О.П. Оцінка та шляхи покращення фінансового стану підприємства. *International scientific journal*. 2015. № 8. С. 139-142. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2015_8_34
5. Рудика В.І., Маковецька Н.А. Теоретичні аспекти стратегії розвитку фінансів підприємства. Економіка і суспільство. 2017. Вип. 10. С. 343-346.
6. Терещенко О. О. Дискримінантна модель інтегральної оцінки фінансового стану підприємства. Економіка України. 2003. № 8. С. 38 – 44.
7. Тігова Т.М., Селіверстова Л.С., Процюк Т.Б. Аналіз фінансової звітності : навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури. 2012. 268с.

References.

1. Ziatkovs'kyj, I.V. Ziatkovs'ka, L.I. and Romaniv, M.V. (2007), *Finansova diial'nist' sub'iektiv hospodariuvannia* [Financial activities of business entities], Zoloti lytavry, Chernivtsi, Ukraine.
2. Karpenko, G.V. (2010), “Ways of improving the financial condition of the company”, *Ekonomika derzhavu*, vol. 1, pp. 61-62.
3. Kostyrko, L.A. (2011), “Diagnosis of financial equilibrium of an entity: assessment of approaches, methods, models, choice of solution”. *Chasopys ekonomichnykh reform*, vol. 3, pp. 43-57.
4. Petrenko, V.S., Kvasova, O.P. (2015), “Assessment and ways to improve the financial condition of the enterprise”, *International scientific journal*, vol. 8, pp.139-142. available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2015_8_34 (Accessed 24 April 2020).
5. Rudyka, V.I., Makovetska, N.A. (2017), “Theoretical aspects of the strategy of enterprise finance development”, *Ekonomika i suspilstvo*, vol. 10, pp. 343–346.
6. Tereschenko, O. O., (2003), “Discriminant model of integral estimation of the financial state of the enterprise”, *Ekonomika Ukrainy*, vol. 8, pp. 38–44.
7. Tihova, T.M. Seliverstova, L.S. Protsiuk, T.B. (2012), *Analiz finansovoi zvitnosti* [Analysis of financial statements], Tsentr navchal'noi literatury, Kyiv, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 20.04.2020 р.